

1913 års traktor, den förste Munktellaren

I samband med utvecklingen mot större och modernare maskiner inom lantbruket på 1910-talet började Munktells att konstruera en stor traktor som kunde dra en 5- eller 6-skärig plog. Man importerade en 6-skärig plog från Amerika som sattes till en Munktells självgående lokomobil typ SK-6 som hade en maximal effekt av 30 hk med en vikt på 7,9 ton. Körhastigheten var 3,2 km/h. Det finns inga anteckningar bevarade eller som har hittats från dessa prov – men tydligen var det alltför tungt för att dra en 6-skärig plog varför man bestämde

sig för att den kommande traktorn skulle dra en 5-skärig plog på lättare jordar och en 4-skärig på styvare jordar.

Det var ett omfattande arbete med att konstruera en helt ny maskin. Samtliga detaljer utom kullager skulle tillverkas av Munktells själva. Man kunde använda en hel del komponenter som redan fanns i tillverkningen av bl.a. självgående lokomobiler. Konstruktören, Gunnar Bergström, var för övrigt med vid 50-årsjubileet 1963 i Eskilstuna.

Traktorn hade en dubbelcylindrig, tvåtakts, råoljemotor (tändkulemotor) på 30/40 hk. Detta var egentligen två encylindriga motorer på vardera 15 hk som var sammanbyggda, därav det dubbla numret på varje traktor. Varje kolv hade en cylinderdiameter på 200 mm och en slaglängd på 230 mm. Den genererade en sammanlagd cylindervolympå imponerande 14,45 liter. Motorn gick på ett konstant varvtal av 550 r/min. Effekten var normalt 30 hk och maximalt 40 hk. Bränsleinsprutningen reglerades av en centrifugalregulator som ökade eller minskade bränslepumparnas slaglängd i förhållande till belastningen. Motorn hade även vatteninsprutning för att sänka temperaturen i tändkylorna vid överbelastning. Detta skedde med en pump för varje tändkula.

Traktorn hade tre växlar framåt och lika många bakåt. Bränsletanken rymde 140 liter och kylsystemet imponerande 380 liter. Traktorns konstruktion var av ramtyp bestående av två stålbalkar förenade med stagjärn. Motor, växellåda och kylare var monterade på separata enheter. Bakhjulens diameter var 2,1 meter och var försedda med slirskydd i plattjärn vilket inte hjälpte nämnvärt när marken var blöt varför den lätt slirade. Föraren stod på en fjädrad plattform vilket gjorde att föraren måste passa styrningen noga vid plöjning på oplöjd mark.

Under perioden 1913–1915 byggdes sammanlagt 31 exemplar av maskinen och försäljningen var väldigt trög varför man började 1915/1916 att konstruera en efterföljare till denna maskin som kommer att berättas mer om i ett kommande nummer av BM-bladet.

Nedan finns en förteckning på de maskiner som såldes och när. Gällande de exporterade maskinerna pågår forskning för att få reda på mer fakta om dem och deras öden.

Jörgen Forsrup

Tillv. nr. Motornummer Ägare

1150		Bernstil & Co., Berlin
1245		Dir. Karl Funkvist, Ransta
1247		Olof Jönsson, Ettarp
1249		G.Jacobeaus, Chalottenlund
1251	1251/1252	Gimo Bruk
1253		Carl Johansson
1255		Munktells filial, Moskva
1257		Th.Dieden, Carlslunds Gård
1259		Kapt. Sten Littorin
1261		Sigfrid Mark, Köpmanholmen
1263		Bernstil & Co., Berlin
1328		Baron Jack Bennet, Örtofta
1330		Skäggs A.bolag, Västkinde
1332		Vidtsköfle Gård, Vidtsköfle
1334		Godseg. O.Samuelsson, Tamstorp
1336		T.L.Sylvans Lantbruksinst. Bollerup
1338		Glavanis&Kazazis i Athen
1340		Ragnar Halljung, Röstånga
1342		Glavanis&Kazazis i Athen
1344		Munktells Danska filial, Köpenhamn
1346		Glavanis&Kazazis i Athen
1350		Åse Härasvägs styrelse, Lilleskog
1352		Godseg.Conrad Ganslandt, Smedstorp
1354		Bankdir. Alf. Kondor, Budapest
1356		Ingelstads Härads Vägstyrelse
1358		Greve Stefan Czarneski, Dobrzyea, Posen (Ungern)
1360		Kartorps egendom, Stora Hof
1362		Baron Alfred von Essen, Tidaholm
1364		
1366		Carlos Brun, Buenos Aires, Argentina